

ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ РАЗЛИЧИЯ В ЕС: РОЛЯТА НА КОХЕЗИОННАТА ПОЛИТИКА

Кирил Станев
kirilstaney@vtu.bg

*Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
1574 София, ул. „Гео Милев“ №158
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ*

***Ключови думи:** кохезионна политика, Европейски съюз, Европейски фонд, транспорт, Европейски парламент*

***Резюме:** Темата за преодоляване на социално-икономическите различия в Европейския съюз (ЕС) и ролята на кохезионната политика е много важна. Кохезионната политика на ЕС има за цел да намали различията в развитието между различните региони и държави-членки чрез подпомагане на икономическото и социалното им сближаване.*

Едно от основните предизвикателства в ЕС е наличието на големи икономически и социални различия между богатите и по-бедните региони. Тези различия могат да се проявят в неравномерното разпределение на богатството, ниския стандарт на живот, безработицата, липсата на инфраструктура, транспорт, регионални различия, демографски проблеми и достъп до качествено образование и здравеопазване. Преодоляването на тези различия е от съществено значение за осигуряване на устойчиво и икономическо развитие на държавите членки в рамките на ЕС.

УВОД

Политиката на Европейския съюз за преодоляване на различията в развитието между различните региони в Европа се основава на принципа на сближаване, който има за цел да ограничи и да отстрани различията в развитието между регионите чрез финансова подкрепа и стимулиране на икономическия растеж.

Един от основните инструменти на политиката на сближаване са структурните и инвестиционни фондове на ЕС, които предоставят финансова помощ за регионите, които са по-слабо развити и се нуждаят от помощ за подобряване на инфраструктурата, насърчаване на иновации и научни изследвания, подпомагане на малките и средните предприятия и други мерки, които ще допринесат за стимулиране на икономическия растеж.

Освен това, политиката на сближаване на ЕС също така се фокусира върху развитието на транспортната и енергийната инфраструктура, както и върху насърчаване на устойчивия развой на регионите.

Кохезионна политика и структурни фондове:

Целта на политиката на ЕС за преодоляване на различията в социално – икономически аспект между различните региони е да създаде равни възможности за развитие и да насърчи икономическия растеж в целия Европейски съюз, за да се гарантира, че всички граждани имат достъп до благоденствие и качествен живот.

Начинът за постигането и създаването на баланс и равни възможности за напредък и икономически растеж е чрез използването на част от следните инструменти:

- Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) - фонд, който осигурява финансиране за проекти в регионите на ЕС с цел насърчаване на икономическия растеж и създаване на работни места.
- Европейският социален фонд (ЕСФ) - фонд, който осигурява финансиране за проекти, насочени към подпомагане на заетостта, образованието, обучението и социалното приобщаване.
- Кохезионен фонд - фонд, който осигурява финансиране за инфраструктурни проекти, свързани с транспорта и околната среда.
- Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) - фонд, който осигурява финансиране за проекти в селските райони, с цел насърчаване на устойчивото развитие на селските райони, подобряване на качеството на живот и подкрепа на селското стопанство.
- Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП) - инструмент, който осигурява финансиране за страни, които кандидатстват за членство в ЕС, с цел насърчаване на икономическия растеж и създаване на работни места.
- Европейският механизъм за микрофинансиране (ЕММ) - механизъм, който осигурява микрофинансиране за малки и средни предприятия в ЕС, с цел насърчаване на предприемаческата дейност и икономическия растеж.
- Европейският механизъм за стабилност (ЕМС) - механизъм, който осигурява финансова помощ на държавите-членки на ЕС в случай на финансови кризи и спомага за стабилизиране на икономиките на тези държави.
- Европейският механизъм за финансово стабилизиране (ЕМФС) - механизъм, който осигурява финансова помощ на държавите-членки на ЕС в случай на сериозни нарушения в баланса на платежите и спомага за стабилизиране на икономиките на тези държави.
- Интеррег програми - програми, които финансират проекти, насочени към трансгранично сътрудничество между регионите в ЕС и съседните държави, с цел насърчаване на икономическия растеж и създаване на работни места.
- Европейска инвестиционна банка (ЕИБ) - институция на ЕС, която предоставя финансиране за проекти, свързани с икономическия растеж и развитие, като инфраструктурни проекти, проекти за енергийна ефективност и др.
- Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) - фонд, който предоставя гаранции и финансиране за инвестиционни проекти с висок потенциал за растеж и заетост, като целта му е да насърчава инвестиции в ЕС и да увеличава конкурентоспособността на европейската икономика.

Тези инструменти на кохезионната политика на ЕС се използват за постигане на целите на политиката за регионално развитие, сближаване и дори сприяеляване на регионите в ЕС, което от своя страна има за цел да преодолее социално – икономическите различия. Тези инструменти представляват важен източник на финансиране за множество проекти, които могат да допринесат за подобряване на живота на европейските граждани.

Така например, ако разгледаме една част от тях, като Кохезионния фонд, ще разберем, че той е един от основните фондове на Европейския съюз и както вече разбрахме, и основен инструмент, който е създаден с цел да помогне за икономическото и социално сближаване на страните в Европейския съюз. Той предоставя финансова помощ за инфраструктурни и други проекти в най-бедните региони.

В Европейския съюз, особено в най-бедните региони, Кохезионният фонд продължава да финансира инвестиции в енергийна ефективност и транспортна инфраструктура за периода 2021-2027 г. Целите на фонда са да подкрепя икономическия и социалния напредък, като същевременно подпомага ЕС в постигането на целите на неговата политика в областта на климата и енергетиката.

В периода 2021-2027 г. Кохезионният фонд ще има достъп до почти 373 млрд. евро. Най-бедните региони на Европейския съюз ще бъдат във фокуса на този фонд, който ще дава приоритет на инфраструктурни инициативи, свързани с транспорта и енергийната ефективност. Освен това фондът ще подкрепя иновациите, растежа на малките и средните предприятия и насърчаването на заетостта, което ще допринесе за преодоляване на различията в социалната сфера на гражданите от ЕС.

Важно е да се отбележи, че Кохезионният фонд през същия период 2021—2027 г. ще бъде насочен и към постигане на целите на Европейския зелен пакт и към насърчаване на устойчивото развитие. Това означава, че фондът ще подпомага проекти, които имат за цел намаляване на въглеродния отпечатък и опазване на околната среда.

От своя страна Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) е един от структурните и инвестиционните фондове на Европейския съюз (ЕС), който има за цел да намали различията в равнището на икономическо и социално развитие между различните региони в ЕС.

ЕФРР предоставя финансова подкрепа за инфраструктурни и развойни проекти, които се насочват към насърчаване на икономическия растеж, насърчаване на заетостта, подобряване на конкурентоспособността на регионите и подобряване на качеството на живот на гражданите.

Фондът финансира проекти в редица области, като например инфраструктура за транспорт и комуникации, научни изследвания и иновации, развитие на малки и средни предприятия, енергийна ефективност и възобновяеми източници на енергия, образование и обучение, защита на околната среда и много други.

Чрез ЕФРР, ЕС стреми да подпомогне най-бедните региони и да намали различията в развитието между тях и по-богатите региони в ЕС. Фондът също така насърчава териториалната кохезия и помага за постигане на целите на Европейската стратегия за устойчиво развитие.

ЕФРР е важно средство за преодоляване на социално-икономическите различия в ЕС, като дава възможност за финансиране на проекти, които могат да допринесат за постигане на по-равномерен и устойчив икономически растеж в целия ЕС.

Важно е да споменем и Европейския парламент (ЕП). Един от законодателните органи на Европейския съюз, който има важна роля в преодоляването на социално-икономическите различия в ЕС.

ЕП има правомощия да участва в процеса на вземане на решения в ЕС, включително в областта на бюджета, регионалното развитие, заетостта и социалните въпроси. Това му дава възможността да насочва вниманието към нуждите на най-бедните региони в ЕС и да работи за подобряване на положението в тези области.

Освен това ЕП играе важна роля в законодателния процес на ЕС, като може да представя и да одобрява законодателни предложения, които са насочени към преодоляване на социално-икономическите различия в ЕС. Такива законодателни

мерки могат да включват регулации и насоки, насърчаващи инвестициите в най-бедните региони, подобряване на достъпа до заетост и образование и подпомагане на малките и средните предприятия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кохезионната политика на ЕС включва редица финансови инструменти, като Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд, Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и др., които осигуряват подкрепа за регионалното развитие и социалната интеграция. Тези инструменти предоставят финансови ресурси за насърчаване на иновации и развитие на предприемачеството, подобряване на качеството на образованието и обучението, подкрепа за заетостта и социалната интеграция и преодоляване на икономическите различия на държавите членки.

Кохезионната политика е насочена към най-бедните и най-отдалечените региони на ЕС, като се стреми да насърчава равнопоставеността на всички региони. Това включва насърчаване и на инвестиции в инфраструктура и в регионите с нисък икономически растеж, за да се създадат нови работни места и да се подобри качеството на живот на хората в тези региони.

Кохезионната политика на ЕС е важна не само за преодоляване на социално-икономическите различия между регионите, но и за укрепване на единството на Европейския съюз. Тази политика е важна за солидарността между държавите-членки и помага за намаляване на различията между богатите и бедните региони, което от своя страна, насърчава сближаването между държавите-членки и укрепва единството на Европейския съюз.

ЛИТЕРАТУРА:

- [1] <https://www.europarl.europa.eu/>
- [2] <https://ec.europa.eu/>
- [3] <https://agriculture.ec.europa.eu/>
- [4] <https://www.consilium.europa.eu/>
- [5] <https://www.mrrb.bg/>
- [6] <https://european-union.europa.eu/>
- [7] <https://www.eca.europa.eu/>

TACKLING SOCIO-ECONOMIC DISPARITIES IN THE EU: THE ROLE OF COHESION POLICY

Kiril Stanev
kirilstanev@vtu.bg

Todor Kableshkov University of Transport
1574 Sofia, 158 Geo Milev Str.
THE REPUBLIC OF BULGARIA

Key words: *cohesion policy, European Union, European Fund, , transport, European Parliament*

Abstract: *The issue of overcoming socio-economic disparities in the European Union (EU) and the role of cohesion policy is very important. The EU's cohesion policy aims to reduce the development disparities between different regions and Member States by supporting their economic and social cohesion.*

One of the main challenges in the EU is the existence of large economic and social disparities between richer and poorer regions. These disparities can manifest themselves in unequal distribution of wealth, low living standards, unemployment, lack of infrastructure, transport, regional disparities, demographic problems and access to quality education and healthcare. Overcoming these disparities is essential to ensure the sustainable and economic development of Member States within the EU.